

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Explicatur prima reservatio contenta in prima regula cancellariae. punct.

17

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

loquens restringi debet per specialem, præcipue cum specialis malum favorabilis sit, Quod non solum verum habet in beneficiis vacantibus in curia, sed etiam si vacent extra curiam in mente Apostolico, aut quocunque alio modo referuati sint. Quia est eadem, imo efficacior ratio. Referuatio namque ob vacationem in curia est omnium efficacior, vt pote perpetua, & in corpore iuris clausa. Si ergo in favorem ecclesiatum tollitur hæc referuatio, Sede Pontificia vacante, & qualibet alia referuatio tolli debet. Gonzalez de mensibus, & alternat. §. 5. proem. à n. 13. Garcia de benef. §. p. cap. 2. num. 104. Non tamen habet locum concessio dicti cap. si apostolica, in beneficiis deuolutis. Tum quia hæc referuatio non sunt. Tum & præcipue quia deuolutio fit ob culpam inferiorum. Non igitur erat æquum, vt ad illos iterum prouisio rediret, & ita notauit Gonzalez supra num. 143. Garcia num. 105. Quatto excipiuntur à referuatione dicti cap. licet; beneficia illorum, qui originem, seu domicilium, imo domum conductam ibi habent, quorum beneficia, nisi curiales, seu cortesani sint, non manent Pontifici referuata. Aliàs, vt benedicte Glossa cap. presenti de prabendis, in 6. verbo moraretur, non leue præiudicium Romanæ curiæ prouenerit, si omnium ibi degentium beneficia solus Papa prouidere possit, cessaret enim contentus curiæ, sic expressè Simoneta de referuatio. q. 30. num. 3. Fatinae, id decisioib. nouissimis. decis. 6. 16. Garcia §. p. de benef. cap. 1. num. 83. August. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 57. num. 31. & habetur expressè suprad. cap. presenti. ibi. Sane si quis in loco ubi degit curia, sua originis domum habens aitem claudat extremam, in ea ipsius beneficia sub prædicto non aliter includantur statuto, quam si curialis esset antea, & ibidem occasione curia moraretur, & vide Glossam ibi. Quinto excipiuntur à supradicta referuatione cap. licet, beneficia Vrbis. Quia horum prouisio non iure referuationis, sed iure ordinatio Pontifici competit: referuans namque impedit, seu priuat, ne alius beneficium sic referuatum prouideat. Si ergo nullus alius à Pontifice prouidere beneficia Vrbis potest, quid referuati Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 13. à n. 14. August. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 57. n. 32.

P V N C T V M XVII.

Explicatur prima referuatio contenta in prima regula Cancellariæ.

- 1 Quid sonent regula Cancellariæ.
- 2 Adducitur prima regula iuxta nouissimum tenorem.
- 3 Qua in hac regula referuntur, latè explicatur.

1 **S**ciendum quemlibet Pontificem initio sui Pontificatus regula Cancellariæ publicare iuxta styllum suorum prædecessorum aliquid addendo, vel mutando, prout negotiorum cursus expostulat. Hæc regulæ sunt quadam quasi generales leges de beneficiis disponentes, ad quatum valorem nulla alia solemnè publicatione indigent, quam quod sunt publicè constituta, ita vt à puncto constitutionis earum effectum habeant quoad nullitatem prouisionis in contrarium, esto non habeant effectum, quoad poenas ibidem positas. Quapropter prouisio beneficiorum in contrarium facta, esto bona fide facta fuerit, nullus erit vtilitas. ob decretum irritans in illis regulis contentum, & quia Pontifex disponit de re propria sibiq. competenti. Sic Gonzalez de regul. mens. §. 5. proem. à num. 53. August. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 57. n. 62.

2 **P**rima regula Cancellariæ à Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. constituta renouat omnes referuaciones contentas in extrauag. Benedicti XII. quæ incipit Ad regimen. de prabendis inter communes. cuius referuaciones temporariæ erant pro vita Pontificis, vt constat ex illis verbis; donec misericordis diuina clementia nos vniuersali ecclesiæ præsidere concesserit. Ac per has regulas Cancellariæ continuo renouatas sunt illæ referuaciones perpetuæ. Insuperque in supradicta prima regula additur, vt referuatio procedat quoad beneficia officialium Sedis Apostolicæ, esto tempore obitus officiales esse desierint. Et esto beneficia non fuerint tempore officij assecuti, sed post dimissum officium, & quandocunque ea assecuti fuerint. Nam esto quoad participationem, & numerum ad episcopatum officiales Pontificis. v. g. Notarij, seu Protonotarij, postquam officia dimiserunt: at quoad referuacionem tales reputantur, vt benè comprobatur Garcia §. p. de benef. cap. 1. à num. 200. & seqq. Præterea referuat beneficia, quæ iuxta constitutionem Ioannis XXII. quæ incipit Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Ac tandem referuat beneficia omnia, de quibus ordinarij, ac alij collatores contra Concilij Trident. decreta disposuerunt & disponent in futurum.

3 **P**ro explicatione huius regulæ aduerte, referuati primo omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales ecclesiæ, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, nec non canonicatus, & præbendas, ecclesiæ, ceteraque beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & regularia quæcumque, & qualicumque fuerint, etiam si, ad illa personæ consueuerint, seu debuerint per electionem

seu quemuis alium modum assumi, nunc apud sedem Apostolicam quocunque modo vacantia, & in possessionem vacatura.

Sed hæc referuatio eadem est cum referuacione facta in cap. licet. de prabendis in 6. ac proinde explicatione non indiget, sicut neque etiam illa referuatio beneficiorum, quæ de canonicis loquitur intra duas dioceses à curia deeeduntibus.

Secundo referuatur beneficia vacantia, aut vacatura per depositionem, aut priuationem, seu translationem, aut manens consecrationis suspensionem factas, vel faciendas auctoritate Apostolica. Gonzalez gloss. 51. num. 32. August. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 57. num. 65. Hæc tamen priuatio, depositio, seu suspensio sententiam saltem declaratoriam criminis regularitatis vacatæ beneficia non censentur, ita vt prouideri possint; vt latius diximus, cum de penis hæreticorum loqueremur.

Tertio referuatur beneficia illorum, qui in consortia vel discordia electi, vel postulati fuerint, quorumque electio calata fuit vel postulatio repulsa, vt habetur in suprad. extrauag. ad regimen. §. necnon. & in extrauag. ex debito. de elect. inter communes. §. huiusmodi, & notauit Gonzal. supra. n. 34.

Quarto referuatur beneficia quæcumque vacatura per obitum Sæctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & officialium sedis Apostolicæ, videlicet Camerarij Vicecancelli, Notariorum, Auditorum, litterarum contradictorum, & apostolici palatii sacrum Auditorum, Contrictorum. & Scriptorum litterarum apostolicarum, ac Penitentiarj præfatæ sedis, & Abbrucatorum, necnon commensalium, & aliorum, quorumlibet Capellanorum, seu eiusdem, & etiam quorumcumque. Legatorum, siue Nuntiorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectorum, & Thesaurariorum per dictum Ioannem prædecessorem, vel nos specialiter deputatorum, seu missorum hæctenus, vel à nobis deputatorum, aut mittendorum in posterum nunc vacantia, & in antea vacatura, vbiuntque dictos Legatos, vel Nuntios, seu Rectores, aut Thesaurarios, antequam ad Romanam curiam redierint, seu venerint; iusibus enim contingat ab humanis. Nec non quorumlibet, pro quibuscumque negotiis ad Romanam curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta curia, vltra duas dioceses legales non distantibus iam forsitan obierint, vel eos in antea transire contigerit de hac luce. Sic habetur in suprad. extrauag. ad regimen. §. ac etiam. Sub nomine officialium etiam Acolythi, & Cantores Papæ sunt comprehensj, & iudicat Gonzalez, gloss. 51. numero 13. & 14. & seqq.

Quinto referuat beneficia quæcumque siue regularia siue secularia cum cura, vel sine cura, quocunque modo etiam per electionem concessa, vacantia per promotionem Pontificum ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, Episcopatum, vel monasterium regimini: sic in suprad. extrauag. ad regimen. §. rursus, & tradit Gonzalez num. 35. Barbosa alleg. 57. num. 66. Garcia de beneficiis. 11. p. cap. 6. numero. 36. Et licet beneficij ipso iure non vacent, quocunque episcopatus pacifice possiderat, ita referuatio sunt subiecta à tempore prouisionis Pontificis, ita vt renouari nullatenus possint: sic ex stylo curiæ testatur Flaminio lib. 3. de signat. quæst. 1. num. 77. Azor. 1. p. lib. 7. cap. 16. quæst. 12. Agolin. de officio. & potest. episc. cap. 1. §. 2. num. 5. Analtal. German. de indultis Cardinali. §. si vero num. 11. August. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 57. num. 68. Supradicta referuatio intelligenda est de episcopatu vtili, & secus de prouisio in episcopatum ritularem, hæc enim prouisio non infert beneficiorum obitorem vacationem, nec referuacionem. Hanc supra num. 89. Analtal. German. n. 26. Barbosa n. 74. Quod si alicui ex privilegio sedis Apostolicæ concedatur recentio beneficiorum simul cum episcopatu, poterit huiusmodi beneficia resignare, quia iam referuatio suspenditur, & beneficia tanquam de re propria disponit. At si moriatur, Episcopus etiam in partibus post concessam hanc retentionem. Affirmat Simoneta tract. de referuati. benef. quæst. 27. num. 5. esse referuata, & consentit Barbosa alleg. 57. num. 76. quia illa referuatio videtur intelligenda de beneficiis quocunque tempore vacant. Militamen probabilis est non comprehendi sub hæc referuacione, quia tunc illa beneficia non vacant per promotionem episcopatus, cum potius episcopatus vacet, sed vacant per obitum episcopi. Ergo in referuacione per promotionem ad episcopatum comprehendi non possunt.

Sexto referuat beneficia vacantia, & vacatura per allocationem pacificam quorumcumque prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendam, & aliorum beneficiorum auctoritate Apostolica prouisorum, seu prouidendorum: sic in suprad. extrauag. ad regimen. prope finem extr. necnon, & in extrauag. ex debito §. huiusmodi. de elect. inter communes. & notauit Gonzalez gloss. 51. num. 36. & 38. Barbosa dicta alleg. 57. num. 77. Sed est notandum secundum beneficium, per quod vacat primum, debere auctoritate Apostolica prouisum esse. Nam si per ordinatum conferatur primum beneficium vacans, non manet referuatum, vt benè aduertit Gonzalez supra. Solet tamen aliquibus prouisus à Sede Apostolica beneficijs, vt intra duos menses post adeptam possessionem beneficij obtenti, aut si per ipsos non fuerit, quominus obtineantur

tenentur prius habitum in manibus sanctissimi liberè dimittere, alioquin utrumque vacet, & dispositioni tantum Sedis Apostolicæ referentur. Quæ gratia facta nequit impertans refigere, nec permutare, nec in manibus ordinarij liberè dimittere, sed necessario in manibus sanctissimi, aut notarij camere Apostolicæ, (quod idem est) debet beneficium dimittere, alioquin, ut diximus, vacat, & Pontifici referantur: sic Barbofa alleg. 87. num. 78. Garcia. 11. p. de benef. cap. 5. à numero 55.

Septimo referantur in supra lista regula beneficia vacantia iuxta constitutionem Ioann. XXII. quæ incipit *Execrabilis de præbendis*. Nempè quando quis obtinuit secundum beneficium incompatible cum primo, & adhuc primum beneficium retinere præterit, tunc hoc secundum beneficium propter indebitam retentionem prioris vacat, & est Pontifici referendum. Garcia 11. p. de benef. cap. 45. à num. 5. Gonzalez gloss. 15. num. 41. & gloss. 5. num. 38. Barbofa alleg. 58. num. 9. Primum beneficium iam dixi referatum esse, si secundum à Pontifice facti obrepat, secus si ab ordinario, & ita referatum est, ut sit tempus prouisionis, & obtentionis secundi nequaquam resignare, aut permutare possit, ut latius declarauit in sua constitutione. Paul. V. & Gregor. XV. prout refert Barbofa 3. p. alleg. 57. sub n. 81. Garcia 11. p. de benef. cap. 5. n. 64.

Octavo referantur beneficia, quæ ordinarij, vel alij collatores contra formam Trident. contulerint, veluti si beneficia conuenerint carentibus ætate requisita, iuxta decretum Trident. sess. 8. cap. 3. & sess. 22. cap. 4. & sess. 13. cap. 6. & sess. 24. cap. 8. & 11. aut illa contulerint non habentibus qualitates, & habilitates à concilio expostulatas, ut in sess. 14. cap. 10. & sess. 22. cap. 4. & sess. 28. cap. 17. & sess. 24. cap. 8. & 11. & sess. 25. cap. 5. de reform. aut illa contulerint non seruata forma præscripta à concilio, ut in sess. 7. cap. 18. & sess. 24. cap. 18. de reform. aut illa conferant contra dispositionem dicti concilij. sess. 25. cap. 15. de reform. In qua reservatione duo aduerit Garcia & bene, 5. p. de benef. cap. 1. num. 120. & 211. nempè non procedit in beneficiis iuris patronatus, & ab ordinario institutis, esto fuerint contra concilium instituta, sed in beneficiis collatis ab ordinario iuxta regulam solum de collatione loquitur, non & in institutione. Item debent ordinarij militiose procedere in horum collatione, quia in penam delicti commissi priuantur pro illa vice iure conferendi.

PUNCTUM XVIII.

Explicatur reservatio secundæ regulæ Cancellariæ.

1. Adducitur regula.
2. Referantur ecclesiæ cathedrales.
3. Item monasteria virorum, ac mulierum ducentorum florentium auri valore excedentia.
4. Item beneficia vacantia tempore quo vacat episcopatus.
5. Quid si beneficia essent simultanea collatione, & capituli, & pertinerent ad unum episcopum.
6. Item beneficia vacantia post renunciationem episcopatus à Pontifice admissam.
7. Compræhendantur item beneficia, quæ iure deuoluto episcopum pertinent.
8. Compræhendantur pertinentia ad collationem alicuius dignitatis, subdistinguitur respondetur.

Secunda regula Cancellariæ referat omnes ecclesiæ, Patriarchales, Primariales, Archiepiscopales, & Episcopales; necnon omnia monasteria virorum valore annuum ducentorum florentium auri communi estimatione excedentia nunc quomodocunque vacantia, & in posterum vacatura, & voluit quod excessus huius modi in litteris exprimat. Ac etiam referantur dignitates, & beneficia omnia ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem Patriarchatum, Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, ac aliorum, & aliorum quorumcunque collatorum, & collaticum secularium, & regularium quomodolibet (non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem) pertinentia, quæ post illorum obitum, aut ecclesiarum, seu monasteriorum, vel aliarum suarum dignitatum dimissionem, seu amissionem, vel priuationem, seu translationem, vel alias quomodocunque vacauerint, seu ad prouisionem successorum ad eadem ecclesiæ, aut monasteria, vel dignitates apostolicas autoritate faciendam, & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Supradicta regula referat primò ecclesiæ cathedrales, ut videtur discordias, contentiones, & lites, quæ ex electione canonorum oriebantur. Et licet in extrinsecis ad regimen, & supradicta reg. 1. Cancellariæ, essent huiusmodi ecclesiæ referatæ, non tamen cum hac amplitudine. Nam in prima regula solum erant referatæ, si apud sedem vacauerint. At in hac secunda regula referatæ sunt quomodocunque vacauerint, ut bene

aduerit Azor. 2. part. instit. lib. 6. cap. 30. quasi. 12. vers. sed cur. hoc. Non tamen ex hac reservatione priuantur Reges, alijque principes iure sibi concessio præsentandi, esto ex privilegio, vel consuetudine ius patronatus illis competat; sed Rex præsentat, & Pontifex instituit præsentatum. Contrariuis præst. cap. 36. à n. 2. & 6. Gonzalez gloss. 1. num. 49. Nicolaus Garcia 5. par. de benef. c. 1. num. 219. August. Barbofa 3. p. alleg. 57. num. 85.

Secundo referat hæc regula monasteria virorum valore ducentorum florentium auri excedentia. Monasteria inquam monachis destituta, vel quæ solia sunt commendarij, vel ut clarius dicam, quæ consistorialiter per viam cedulæ prouidentur. Sic Mandos. in hac reg. 2. quasi. 3. & tract. designatur. gratia. in Rub. de prouisionib. voss. monasteria. Azor. 2. part. lib. 6. cap. vlt. quasi. 10. Gonzalez gloss. 1. num. 30. & 59. Item monasteria virorum non monialium habentium iurisdictionem, esto electiua sint Barbofa alleg. 57. num. 91. Debent tamen excedere illum valore ducentorum florentium auri, & tales excessus in litteris exprimi, ut in dicta reg. cauetur.

Tertio referantur beneficia vacantia tempore quo vacat episcopatus, & successor de nouo prouisus illius non capit possessionem. Excipit nisi talis prouisus fuerit Cardinalis, quia ratione huius supremæ dignitatis potest absque possessione capta, & litteris ostensis beneficia prouidere, eo præcisè quod à Pontifice prouisus sit dignitate Cardinalatus insignitus, ut tradit Gonzalez variis decisionibus comprobans super reg. 8. Cancell. gloss. 24. à num. 6. Dixi beneficia referari vacantia tempore quo vacat episcopatus. Quod procedit, dummodo ad episcopum pertineat ius, & electionem, nominatio, seu collatio. Nam si ad alium pertinet electio, vel nominatio, esto ad episcopum pertineat institutio, seu confirmatio non referatur. Cum quia prima dispositio beneficij attenditur. Tum quia solum voluit Pontifex ius quod ordinariis competeat sibi auocare. Quapropter si simul cum episcopo alius prouidet beneficia, se iuri alterius derogatur, cessat reservatio, & ille alius deficiente episcopo confert beneficia iure proprio, ut deciditur in cap. vno. ne sede vacante. in 6. & ita tradunt Garcia 5. par. de benef. cap. 1. à num. 229. Augustinus Barbofa 3. p. de potest. episcop. alleg. 57. num. 90. Quod si prouisio beneficiorum ex concordia diuisa est inter episcopum, & capitulum per unum, ita ut vno mense prouideat episcopus, alio capitulum.

Dubium est, an vacante episcopatu sit tale beneficium referatum? Et quidem si turnus pertinet ad capitulum, nemini potest esse dubium cessare reservationem. At si turnus ad episcopum pertineat, videtur esse beneficium referatum, quia talis prouisio ad episcopum integrè pertinebat, si viveret, & Pontifex prouisiones episcopo competentes sibi auocat. Item quia in tali reservatione nulli iuri alterius ab episcopo derogatur. Verum longè probabilius est hæc beneficia referata non esse, quia deficiente episcopo succedit capitulum iure proprio beneficia conferens, ut deciditur capite vno. ne sede vacante. in 6. Tum quia ius conferendi beneficium ex iure communi episcopo, & capitulo conferens vnicum est, & indiuisum, & solum ex concordia exercitium diuiditur per turnos ob tollendas dissensionem. Ergo deficiente episcopo ius integrum in capitulo radicatur. Ergo in reservatione beneficiorum pertinentium ad prouisionem episcopi, hæc comprehendendi non possunt, & ita tenet Garc. 5. p. de benef. cap. 1. à num. 235. Gonzalez de mensib. & alternatiuis gloss. 45. §. 3. num. 49. August. Barbofa 3. p. alleg. 57. num. 90. Cæterum si non solum exercitium conferendi, sed etiam ipsum ius esset ita diuisum inter episcopum, & capitulum, ut nequaquam deficiente episcopo posset capitulum beneficia prouidere, sed futuro episcopo essent referanda, iuxta textum in cap. 2. ne sede vacante aliquid innovetur. (quod raro contingit) in tali casu reservatio intraret, Gonzalez n. 50. Garcia n. 244. Barbofa n. 90. sine.

Quarto referantur beneficia vacantia post renunciationem episcopatus à Pontifice admissam, vel post translationem ad alium episcopatum, etiam antequam episcopus admissio, renunciationis, vel translationis notitiam habeat. Nam esto possit episcopus episcopatum administrare, dum supradictæ admissio, vel translationis non habet notitiam; at beneficia prouidere nequaquam potest; quia hæc inter fructus episcopatus computantur, qui à die admissæ renunciationis, vel translationis episcopo debentur. Sic Garcia 5. par. de benef. cap. 1. num. 245. August. Barbofa 3. p. de potest. episcop. alleg. 57. num. 92.

Duplex restat examinanda difficultas. Prima, an comprehendantur beneficia, quæ iure deuoluto ad episcopatum pertinent? Secunda, an comprehendantur beneficia aliqua pertinentia ad collationem alicuius dignitatis non referatæ Pontifici? Et primæ difficultati breuiter respondeo, verius videri comprehendis siquidem in supradicta regula referantur beneficia ad collationem episcopi quomodolibet pertinentia. Verbum enim quomodolibet, videtur non solum comprehendere pertinentia ex iure proprio, sed etiam ex deuoluto, & tradit Garcia 5. p. de benef. c. 1. n. 256.